

**UNIVERZITET U SARAJEVU
POLJOPRIVREDNO-PREHRAMBENI FAKULTET**

**REVIZIJA RIBARSKE OSNOVE ZA RIBOLOVNO
PODRUČJE ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA
- RIBOLOVNA ZONA „DOBOJ JUG-TEŠANJ-USORA“**

SARAJEVO, 2022. GODINE

**REVIZIJA RIBARSKE OSNOVE ZA RIBOLOVNO
PODRUČJE ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA
- RIBOLOVNA ZONA „DOBOJ JUG-TEŠANJ-USORA“**

*Veliku zahvalnost,
za pružanje pomoći u organizaciji i realizaciji terenskih istraživanja,
dugujemo rukovodstvu, ribočuvarima i brojnim članovima
Udruženja građana sportskih ribolovaca „Kulina“ iz Doboj Juga,
Sportsko ribolovnog društva „Klen“ iz Usore,
Udruženja sportskih ribolovaca „Blinker“ Kalošević iz Tešnja
i Sportsko ribolovnog kluba „Jelah-Tešanj“ iz Tešnja*

Broj:

Datum:

**REVIZIJA RIBARSKE OSNOVE ZA RIBOLOVNO
PODRUČJE ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA
- RIBOLOVNA ZONA „DOBOJ JUG-TEŠANJ-USORA“**

Rukovodilac projekta:

Prof.dr Samir Muhamedagić

Dekan:

Prof.dr Muhamed Brka

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. Zakonska osnova izrade Revizije ribarske osnove	1
1.2. Ciljevi i zadaci izrade Revizije ribarske osnove	1
1.3. Primjena Revizije ribarske osnove	1
1.4. Ribolovno područje Zeničko-dobojskog kantona-ribolovna zona „Doboj Jug-Tešanj-Usora“	1
2. HIDROLOŠKE KARAKTERISTIKE VODA U RIBOLOVNOJ ZONI „DOBOJ JUG-TEŠANJ-USORA“	6
2.1. Hidrološke karakteristike ribolovnih voda u Zeničko-dobojskom kantonu	6
2.2. Hidrološke karakteristike ribolovnih voda u ribolovnoj zoni „Doboj Jug-Tešanj-Usora“	10
2.3. Fizičko-hemijske karakteristike voda u ribolovnoj zoni „Doboj Jug-Tešanj-Usora“	16
2.3.1. Uvod.....	16
2.3.2. Materijal i metode rada	18
2.3.3. Rezultati i diskusija	19
3. BIOLOŠKE KARAKTERISTIKE VODA U RIBOLOVNOJ ZONI „DOBOJ JUG-TEŠANJ-USORA“	21
3.1. Uvod	21
3.2. Materijal i metode rada	21
3.2.1. Fitoplankton i fitobentos	21
3.2.2. Zooplankton i zoobentos	25
3.3. Rezultati i diskusija	29
3.3.1. Rijeka Bosna	29
3.3.2. Rijeka Usora	31
3.3.3. Rijeka Tešanjka	33
4. IHTIOLOŠKE KARAKTERISTIKE VODA U RIBOLOVNOJ ZONI „DOBOJ JUG-TEŠANJ-USORA“	35
4.1. Materijal i metode rada	35
4.2. Rezultati i diskusija	37
4.2.1. Rijeka Bosna	37
4.2.2. Rijeka Usora	40
4.2.3. Rijeka Tešanjka	46
4.3. Zbirna analiza kvalitativno-kvantitativne strukture ihtio populacije	48
4.4. Komparativno-sintetski prikaz biopotencijala ribljeg fonda	53
4.4.1. Osnovni fond ihtiofaune rijeke Bosne	54
4.4.2. Osnovni fond ihtiofaune rijeke Usore	56
4.4.3. Osnovni fond ihtiofaune rijeke Tešanjke	58
4.5. Procjena godišnjeg prirodnog prirasta ribljeg fonda	59
4.5.1. Kljen (<i>Squalius cephalus</i>)	60
4.5.2. Bucov (<i>Alburnus chalcoides</i>)	60
4.5.3. Škobalj (<i>Chondrostoma nasus</i>)	60
4.5.4. Šljivar (<i>Vimba vimba</i>)	61
4.5.5. Plotica (<i>Rutilus virgo</i>).....	61
4.5.6. Deverika (<i>Abramis brama</i>)	61
4.5.7. Crnooka deverika (<i>Ballerus sapa</i>)	62

4.5.8. Jez (<i>Leuciscus idus</i>)	62
4.5.9. Bodorka (<i>Rutilus rutilus</i>)	62
4.5.10. Šaran (<i>Cyprinus carpio</i>)	63
4.5.11. Babuška (<i>Carassius gibelio</i>)	63
4.5.12. Mrena (<i>Barbus barbus</i>)	63
4.5.13. Smuđ (<i>Sander lucioperca</i>)	64
4.5.14. Grgeč (<i>Perca fluviatilis</i>)	64
4.5.15. Som (<i>Silurus glanis</i>)	64
4.5.16. Štuka (<i>Esox lucius</i>)	65
4.6. Procjena godišnjeg umjetnog prirasta ribljeg fonda	66
5. ZDRAVSTVENO STANJE I MJERE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE RIBLJEG FONDA U VODAMA RIBOLOVNE ZONE „DOBOJ JUG-TEŠANJ-USORA“	67
5.1. Mjere zdravstvene zaštite	68
6. MJERE ZAŠTITE RIBLJEG FONDA U VODAMA RIBOLOVNE ZONE „DOBOJ JUG-TEŠANJ-USORA“	69
6.1. Organizacija ribočuvarske službe	69
6.2. Zaštita posebnih ribljih staništa	71
7. SPORTSKO-REKREATIVNI RIBOLOV	73
7.1. Ribolovački ispit	73
7.2. Dozvola za sportsko-rekreativni ribolov	74
7.3. Vrste i način upotrebe dopuštenih ribolovačkih sredstava	75
7.4. Vrijeme lova riba i njihova najmanja dopuštena lovna dužina	75
7.5. Dopuštena količina ulova	77
7.6. Mogućnost godišnjeg ulova određenih vrsta riba	79
7.6.1. Rijeka Bosna	79
7.6.2. Rijeka Usora	82
8. EKONOMIKA UPRAVLJANJA RIBOLOVNOM ZONOM „DOBOJ JUG-TEŠANJ-USORA“	84
9.1. Prihodi nosioca ribolovnog prava	84
9.2. Rashodi nosioca ribolovnog prava	85
9.3. Bilans poslovanja nosioca ribolovnog prava	86
9. PRILOZI	87
9.1. Kljen (<i>Squalius cephalus</i>)	87
9.2. Bucov (<i>Alburnus chalcoides</i>)	88
9.3. Bolen (<i>Leuciscus aspius</i>)	89
9.4. Jez, jaz (<i>Leuciscus idus</i>)	90
9.5. Plotica (<i>Rutilus pigus</i>)	91
9.6. Bodorka, crvenooka (<i>Rutilus rutilus</i>)	92
9.7. Deverika (<i>Abramis brama</i>)	93
9.8. Crnooka deverika (<i>Ballerus sapa</i>)	94
9.9. Škobalj (<i>Chondrostoma nasus</i>)	94
9.10. Šljivar (<i>Vimba vimba</i>)	96

9.11. Šaran (<i>Cyprinus carpio</i>)	97
9.12. Srebrni karas, babuška (<i>Carassius gibelio</i>)	99
9.13. Mrena (<i>Barbus barbus</i>)	100
9.14. Sapača, potočna mrena (<i>Barbus balcanicus</i>).....	101
9.15. Uklija (<i>Alburnus alburnus</i>)	102
9.16. Pliska (<i>Alburnoides bipunctatus</i>).....	103
9.17. Gavčica (<i>Rhodeus sericeus</i>)	104
9.18. Krkuša, govedarka (<i>Gobio gobio</i>)	105
9.19. Veliki vijun (<i>Cobitis elongata</i>)	106
9.20. Brkica (<i>Barbatula barbatula</i>)	107
9.21. Som (<i>Silurus glanis</i>)	108
9.22. Smuđ (<i>Sander lucioperca</i>)	109
9.23. Grgeč (<i>Perca fluviatilis</i>)	111
9.24. Veliki vretenar (<i>Zingel zingel</i>)	112

1. UVOD

1.1. Zakonska osnova izrade Revizije ribarske osnove

Na osnovu člana 10. Zakona o slatkovodnog ribarstvu Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 64/04 od 20.11.2004. godine) Korisnik ribolovnog prava dužan je da najkasnije u roku od jedne godine od dana kada je dobio ribolovno pravo na ribolovnom području realizovati predočeni program gospodarenja ribolovnim područjem i donijeti program unapređenja ribarstva - ribarsku osnovu.

Ribarska osnova važi trajno uz monitoring, a najkasnije do isteka roka od pet godina od dana potvrđivanja ribarske osnove, mora se obaviti REVIZIJA RIBARSKE OSNOVE.

1.2. Ciljevi i zadaci izrade Revizije ribarske osnove

Osnovni cilj izrade Revizije ribarske osnove je utvrđivanje stanja ribljeg fonda u ribolovnim vodama ribolovne zone „Doboj Jug-Tešanj-Usora“ nakon petogodišnjeg upravljanja istim, u skladu sa Ribarskom osnovom.

Osnovni zadatak izrade Revizije ribarske osnove je kvantitativno-kvalitativna analiza ihtioloških istraživanja provedenih na reprezentativnim uzorcima, odnosno na vodotocima i vodenim akumulacijama najviše eksploatisanim putem sportsko-rekreativnog ribolova i koji imaju najveći značaj za ovu ribolovnu zonu.

1.3. Primjena Revizije ribarske osnove

Revizija ribarske osnove za ribolovno područje Zeničko-dobojskog kantona - ribolovna zona „Doboj Jug-Tešanj-Usora“ je osnovni zakonski dokument upravljanja ribljim fondom i donošenja mjera čuvanja, zaštite i očuvanja ribljeg fonda u ovim ribolovnim vodama u periodu 2023-2028. godina. Smjernice upravljanja ribljim fondom i mjere čuvanja, zaštite i očuvanja ribljeg fonda koje su propisane Ribarskom osnovom a nisu obuhvaćene Revizijom ribarske osnove treba kontinuirano primjenjivati u navedenom periodu.

1.4. Ribolovno područje Zeničko-dobojskog kantona - ribolovna zona „Doboj Jug-Tešanj-Usora“

U skladu sa Presudom Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: U-24/16 od 29.11.2017. godine („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 3/18, „Službene novine Federacije BiH“, broj: 8/18) i odredbama Zakona o slatkovodnom ribarstvu („Službene novine Federacije BiH“, broj: 64/04 i 27/10) koje nisu osporene Presudom Ustavnog suda Federacije BiH, a koje se na dan potpisivanja ugovora mogu primjenjivati, Davalac ribolovnog prava je odlučio da u svrhu zaštite ribolovnog područja na Zeničko-dobojskom kantonu privremeno ustupi ribolovno pravo na korištenje udruženjima, odnosno organizaciji sportskih ribolovaca, neprofitnim organizacijama bez naknade po ribolovnim zonama.

Na osnovu člana 7. i člana 8. stav (2) i (3) Zakona o slatkovodnom ribarstvu („Službene novine Federacije BiH“ broj 64/04 i 27/10) Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona i Udruženje građana sportskih ribolovaca „Kulina“ iz Doboj juga, Udruženje sportskih ribolovaca „Blinker“ Kalošević iz Tešnja, Sportsko ribolovno društvo* „Jelah-Tešanj“ iz Tešnja i Sportsko ribolovno društvo „Klen“ iz Usore su dana 24.08.2021. godine zaključili Ugovor o privremenom ustupanju ribolovnog prava na ribolovnom području Zeničko-dobojskog kantona za ribolovnu zonu „Doboj Jug-Tešanj-Usora“ - broj: 05-20-11554-5/21 (slika 1.1-1 do 1.1-3).

Predmet ovog ugovora je privremeno ustupanje ribolovnog prava Korisniku ribolovnog prava za sportsko-rekreacioni ribolov, bez naknade na dijelu ribolovnog područja-ribolovna zona „Doboj Jug-Tešanj-Usora“, općine Doboj jug, Tešanj i Usora sa pravima, obavezama i odgovornostima ugovornih strana. Korisnik ribolovnog prava prihvata privremeno ustupljeno ribolovno pravo nad ribolovnim područjem i obavezuje se da će koristiti ribolovno pravo u okvirima granica ribolovnog područja na teritoriji općina Doboj jug, Tešanj i Usora shodno Odluci o određivanju ribolovnog područja i ribolovnih zona na području Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 18/07).

Na osnovu odredbi člana 5. Odluke o određivanju ribolovnog područja i ribolovnih zona na području Zeničko-dobojskog kantona (Službene novine Zeničko-dobojskog kantona broj 18/07) i Ugovora o privremenom ustupanju ribolovnog prava na ribolovnom području Zeničko-dobojskog kantona za ribolovnu zonu „Doboj Jug-Tešanj-Usora“, ribolovnoj zoni „Doboj Jug-Tešanj-Usora“ pripadaju sljedeći vodotoci i jezera:

- rijeka Bosna, njena lijeva strana ovoj ribolovnoj zoni pripada uzvodno na granici prema općini Maglaj, a nizvodno na granici prema Republici Srpskoj
- Rijeka Usora ovoj ribolovnoj zoni pripada uzvodno na granici prema Republici Srpskoj u mjestu zvanom Marijino Vrelo i nizvodno 250 m od ušća Usore u Bosnu
- Tešanjka nastaje od dva vodotoka i to; Tešanjске rijeke i Trebačke rijeke i cijelim tokom se nalazi u ovoj ribolovnoj zoni
- Ciglansko jezero.

Prema istom članu ove Odluke, ribolovna zona „Doboj Jug-Tešanj-Usora“ namijenjena je isključivo za sportsko-rekreacioni ribolov.

* Rješenjem Ministarstva za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona broj 06-05-94-5/98 od 06. 09. 2022. godine naziv Sportsko ribolovno društvo „Jelah-Tešanj“ je promjenjen u naziv Sportsko ribolovni klub „Jelah-Tešanj“ (skraćeno SRK „Jelah-Tešanj“) i kao takav će se i koristiti u ovoj studiji.

CJELOKUPNA STUDIJA ILI NJENA POJEDINA
POGLAVLJA MOGU SE DOBITI NA UVID
PUTEM E-MAILA:

s.muhamedagic@ppf.unsa.ba
i d.lepara@ppf.unsa.ba

AUTORI